

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (L. Lavric)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Sîrbu, V. Mihaila, A. Minciuna)

Î N C H E I E R E

16 ianuarie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Tatiana Vieru
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Iurie Peca, reprezentat de avocatul Andrei Cernicov și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Peca împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 12 iunie 2017, Iurie Peca a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin ordonanța procurorului secției exercitarea urmăririi penale pe cauze excepționale a Procuraturii Generale a R. Moldova, Lilian Cociu din 01 august 2012 a fost pornită urmărirea penală pe faptul șantajului asupra cet.Preanicov Serghei, infracțiune prevăzută de art. xxxxxxxx Cod penal – xxxxxxxx

Prin încheierea din 22 august 2012 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost autorizată efectuarea interceptării și înregistrarea convorbirilor telefonice cu numărul de telefon care-i aparține, pe un termen de 30 de zile, iar la 13 septembrie 2012 a fost reținut pe un termen de 72 de ore, fiind bănuit de faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. xxxxxxxx Cod penal.

Prin ordonanța procurorului secției exercitarea urmăririi penale pe cauze excepționale a Procuraturii Generale a R. Moldova, Lilian Cociu din 14 septembrie 2012, a fost pus sub învinuire în baza art. xxxxxxxx Cod penal și anume „ca

membru al grupului organizat, în calitate de autor a săvârșit xxxxxx asupra cet. Preanicov Serghei și Pîrvu Serghei, adică cererea de a se transmite bunurile proprietarului, posesorului sau deținătorului, ori dreptul asupra acestora, conform semnelor calificative: cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate, prin amenințare cu moartea, săvârșit de un grup criminal organizat cu aplicarea armei, în proporții deosebit de mari”.

În baza încheierii din 14 septembrie 2012 a Judecătoriei Centru, mun.Chișinău a fost admis demersul procurorului Lilian Cociu și în privința sa a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe termen de 30 de zile, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2012.

Prin încheierea din 10 octombrie 2012, Judecătoria Centru, mun.Chișinău a prelungit măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe termen de 30 de zile, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2012.

La 09 noiembrie 2012 a fost admis demersul procurorului Lilian Cociu și a fost prelungită măsura preventivă, arestul preventiv cu 30 zile.

Prin ordonanța procurorului secției exercitarea urmăririi penale pe cauze excepționale a Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Lilian Cociu din 15 noiembrie 2012 a fost pus sub o nouă învinuire, pentru faptul precum că ar fi săvârșit fapte prejudiciabile prevăzute de art. xxxxxxxx Cod penal.

Ulterior, cauza penală a fost expediată în instanța de judecată, iar prin încheierea Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău din 28 noiembrie 2012 a fost admis integral demersul procurorului Lilian Cociu și a fost prelungit termenul arestării preventive cu 90 de zile, menținută prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2012.

Prin încheierea din 26 ianuarie 2013 a Judecătoriei Centru, mun.Chișinău a fost înlocuită măsura preventivă arestul, cu arest la domiciliu, iar la 04 martie 2013 cu liberarea provizorie sub control judiciar.

Prin sentința din 10 martie 2016 a Judecătoriei Centru, mun.Chișinău a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxxxxxxx Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Ulterior, prin decizia din 31 mai 2016 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost admis parțial apelul declarat de procuror, casată sentința Judecătoriei Centru, mun.Chișinău din 10 martie 2016, inclusiv în baza art. 409 Cod de procedură penală, cu pronunțarea unei hotărâri noi, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Peca Iurie a fost achitat pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Prin decizia din 28 martie 2017 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către procuror.

A menționat că o perioadă îndelungată a fost învinuit de comiterea unei infracțiuni deosebit de grave, care prevede pedeapsă sub formă de închisoare de la 13 la 15 ani, ca fiind membru a unei grupări criminale, care ar fi săvârșit o infracțiune de șantaj, pe care de fapt, nu a comis-o, i-au fost interceptate și înregistrate convorbirile personale, infracțiunea incriminată a fost pe larg mediatizată de către serviciile de presă, fiind pus sub învinuire a fost audiat în această calitate, a fost reținut de către organul de urmărire penală, iar ulterior i s-a aplicat și a fost prelungită măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen total de 4 luni 15 zile (13 septembrie 2012 – 26 ianuarie 2013) și arest la domiciliu pe un termen de 1 lună 13 zile (26 ianuarie 2013 – 04 martie 2013),

precum și liberare provizorie sub control judiciar pe un termen de 3 ani și 6 zile (04 martie 2013 – 10 martie 2016), fiind astfel privat de libertatea individuală și deținut în condiții degradante în instituțiile penitenciare, arestarea și urmărirea penală a dus la cauzarea prejudiciilor imaginii sale.

A indicat că fiind plasat în stare de arest preventiv și arest la domiciliu a suportat un tratament inuman și degradant cauzat de acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală și instanțele judecătorești, procesul penal la faza urmăririi penale și judecării cauzei a durat 4 ani 7 luni (13 septembrie 2012 – 27 martie 2017), fiind obligat să se prezinte la 51 de ședințe de judecată în instanța de fond și 5 ședințe de judecată în instanța de apel, ceea ce se confirmă prin informația publică de pe pagina web a Judecătoriei Chișinău și a Curții de Apel Chișinău, dosarul nr.xxxxxxxx.

Reclamantul a mai relatat că mediatizarea arestării, fără acordul său a constituit o ingerință în dreptul la propria imagine și o încălcare a dreptului la viață privată, prevăzut de art. 8 CEDO.

Totalitatea circumstanțelor indicate, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate de condițiile dure de detenție de la Penitenciarul nr.13, starea de stres și frustrare cauzate un timp îndelungat și ținând cont de rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea sa în comiterea infracțiunii incriminate, consideră că prejudiciul moral cauzat pentru atragerea ilegală la răspundere penală urmează a fi estimat la suma de 1 000 000 lei.

În perioada 11 februarie 2015 – 27 martie 2017 a beneficiat de asistența juridică acordată de avocatul Gadîrca Olesea în baza contractului de asistență juridică nr. 1.02-02/15 din 11 februarie 2015, achitând pentru serviciile prestate 20000 lei or, conform art. 7 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, în cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistența juridică. În opina sa onorariul achitat avocatului pe cauza penală este justificat, deoarece avocatul a participat la examinarea cauzei penale în instanța de fond și apel, cauza a fost una complexă, infracțiunea incriminată fiind deosebit de gravă, iar avocatul a dat dovadă de aptitudine specială și necesară pentru a acorda asistența juridică, drept rezultat el a fost achitat de instanțele judecătorești.

A relatat că pe perioada detenției în Penitenciarul nr. 13 mun.Chișinău, a fost nevoit să achite plata pentru energia electrică în sumă de 600 lei, fapt confirmat prin dispozițiile de încasare din 01 noiembrie 2012 și 11 ianuarie 2013, iar pentru serviciile de copiere a materialelor dosarului penal și anexarea acestora la prezenta acțiune civilă a suportat cheltuieli în sumă de 475,20 lei.

A suportat cheltuieli de asistență juridică și în legătură cu înaintarea prezentei acțiuni, în mărime de 5000 lei, justificată și prin raportul avocatului, cheltuielile în cauză fiind rezonabile, necesare și realmente angajate.

A solicitat reclamantul încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al R. Moldova a sumei de 1 000 000 lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat, prejudiciul material cauzat în sumă de 20 600 lei, compus din 20 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică acordată pe cauză penală și 600 lei, plata pentru energia electrică achitată Penitenciarului nr. 13, încasarea cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză civilă, în sumă

de 5475,20 lei, compuse din 5000 lei pentru asistența juridică acordată și 475,20 lei cu titlu de servicii de copiere a materialelor cauzei.

Prin hotărârea din 25 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis parțial cererea de chemare în judecată, s-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Iurie Peca prejudiciul moral în mărime de 70 000 lei, prejudiciul material în mărime de 20 600 lei, compus din 20 000 lei – cheltuielile de asistență juridică suportate în cauza penală și 600 lei – plata pentru energia electrică achitată Penitenciarului nr.13 Chișinău.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Iurie Peca cheltuielile de judecată în mărime totală de 5475,20 lei, compuse din cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 lei și 475,20 lei pentru serviciile de copiere, în rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Iurie Peca, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 25 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, cu referire la circumstanțele cauzei, a constatat că prima instanță a ajuns la concluzia corectă privind admiterea parțială a cerințelor reclamantului privind încasarea prejudiciului moral or, prin acțiunile autorităților statului, reclamantului Iurie Peca i-au fost cauzate suferințe psihice și disconfort psihologic. Respectiv, prima instanță corect a dispus încasarea prejudiciului moral în mărime de 70 000 lei. Contrar celor invocate de apelanți, mărimea despăgubirilor reprezintă o compensare suficientă, echitabilă și nicidecum excesivă sau diminuată a prejudiciului moral cauzat.

A reținut că argumentele apelanților precum că urma a fi constatată ilegalitatea acțiunilor organelor de anchetă sînt neîntemeiate or, asemenea condiție legea nu prevede.

La 31 octombrie 2018 Iurie Peca, reprezentat de avocatul Andrei Cernicov, a depus recurs solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe în partea ce ține de stabilirea cuantumului prejudiciului moral și adoptarea în acest sens a unei hotărîri noi prin care să fie majorată suma prejudiciului moral pînă la 1 000 000 lei.

În susținerea recursului recurentul a indicat prevederile art.432 alin. (2) lit. c) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a indicat dezacordul său cu decizia adoptată de instanțele inferioare și a menționat că atît instanța de apel cît și prima instanță au interpretat legea în mod eronat și incorect au determinat mărimea compensației pentru prejudiciul moral cauzat or, suma de 70 000 lei nu este capabilă să acorde o satisfacție echitabilă în coraport cu prejudiciul cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală.

La 22 noiembrie 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de recurs solicitând casarea deciziei din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie respinsă integral cererea de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

În susținerea recursului recurentul a indicat prevederile art. 432 alin. (1), (2), lit. c) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a indicat dezacordul său cu decizia instanței de apel și a menționat că instanța de apel a pronunțat o hotărâre ilegală și neîntemeiată.

A menționat că instanța de fond a apreciat greșit dovezile administrate și ca urmare a aplicat eronat normele de drept material or, pentru angajarea răspunderii Statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale și anume existența faptei ilicite. La materialele cauzei nu există nici un act emis de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată prin care acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată ar fi fost declarate ilegale.

A susținut că existența unui act judecătoresc de achitare, nu denotă faptul că organul de urmărire penală a admis careva acțiuni ilicite. Efectuarea măsurilor operative de investigații este obligația organului de urmărire penală, care are drept scop de a descoperi circumstanțele și persoana care a comis infracțiunea. Toate măsurile procesuale ce au fost întreprinse sunt prevăzute de lege, care sunt necesare într-o societate democratică, au scop legitim de a asigura lupta cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării lor.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la data de 09 octombrie 2018 (f.d. 33, vol.II), lipsind însă date privind recepționarea acesteia, în circumstanțele menționate, recursul declarat de Iurie Peca, reprezentat de avocatul Andrei Cernicov la 31 octombrie 2018 și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 22 noiembrie 2018, se consideră a fi depuse în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând admisibilitatea recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Iurie Peca, reprezentat de avocatul Andrei Cernicov și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, sunt inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Iurie Peca, reprezentat de avocatul Andrei Cernicov și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recursuri se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redau încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței

de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art.130 Cod de procedură civilă, însă din recursurile declarate nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle v.Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Latourniere v.Franța*, 10 decembrie 2002, parag.2; *Hansen v.Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74). De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr.2), 13 ianuarie 2009, parag.24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag.45 sau *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Iurie Peca, reprezentat de avocatul Andrei Cernicov și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art.art.270, 433 lit.a), 440 alin.(1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Iurie Peca, reprezentat de avocatul Andrei Cernicov și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh